

לאחר הבריחה המתקשרת: זביידי פתח בשביתת רעב



זביידי בבית המשפט

■ מאת נ. הכהן

האסיר הביטחוני זכריא זביידי, הנחשב לבכיר ברשת הפלשתינית, פתח לאחרונה בשביתת רעב במחאה על תנאי מעצרו, כך על פי דיווח של בני משפחתו לתקשורת הפלשתינית.

אחיו של האסיר הביטחוני, יחיא זבידיי, סיפר לתקשורת הפלשתינית כי השביתה החלה לפני חמישה ימים. ״זה בגלל סירובו לתנאי המאסר הקשים שמהם הוא סובל״, אמר יחיא. לדברי האח, ״שמו את זכריא ואת חמשת האחרים שנמ־לטו, בצינוק בכלא באר שבע, והם מפוקחים ׳עשרים וארבע שבע׳ על ידי מצלמות״.

״כל רבע שעה מפריעים לזכריא לישון עבור בדיקות בתא שלו״, המשיך יחיא, והוסיף: ״הוא סובל מעונשים מסוגים שונים במתקן בבאר שבע. משפחתנו ניסתה לשלוח לזכריא בגדים חדשים, אך גם הצלה״א לא הצליחו לעזור לנו״.

זביידי היה אחד מששת האסירים שברחו מכלא גלבוע לאחרונה. אחרי ימים של מנוסה שבהם ביקרו לכמה דקות במסגד בכפר ערבי בגליל, הוא נתפס על ידי המשטרה יחד עם אסיר נוסף. ארבעת האסירים האחרים נעצרו גם הם בור־גות, כאשר השניים האחרונים נעצרו בשומרון במבצע של מערכת הביטחון.

זינוק משמעותי בפיגועי הטרור ביהודה ושומרון

■ מאת נ. הכהן

בספטמבר האחרון נרשם זינוק משמעותי במספר הפיגועים נגד גופי הביטחון והאזרחים ביהודה ושומרון ביחס לחודשים האחרונים, כך עולה מנתוני שירות הביטחון הכללי שפורסמו ברשת החדשות ״כאן״.

מהנתונים עולה כי השיא השנתי של פיגועים ביהודה ושומרון נרשם בזמן מבצע ״שומר החומות״, אז נרשמו במאי יותר מ-400 פיגועים נגד אזרחים ואנשי גופי הביטחון. בחודשים שלאחר מכן הייתה ירידה הדרגתית באירועי טרור, כשבינוי התרחשו 109 פיגועים, ביולי 97 ובאוגוסט 92.

בניגוד למגמה זו, בספטמבר נרשמה עלייה משמעותית ונספרו לא פחות מ-199 פיגועים. בחודש זה אירעו חמישה פיגועי דקירה מול פיגוע דקירה אחד באוגוסט, תשעה פיגועי ירי מול שישה באוגוסט, ו-17 אירועים של השלכת מטעני חבלה מול 11 באוגוסט. בהפרות סדר מול כוחות הביטחון נרשמו 187 אירועים של יידוי בקבוקי תבערה בספטמבר לעומת 85 באוגוסט.

ההערכה היא שמחדל בריחת ששת המחבלים מכלא גלבוע לצד המצוד שמנהלת מערכת הביטחון אחרי תשתית של ארגון חמאס הפועלת ביהודה ושומרון, הם שהבילו לה־תגברות הפיגועים.

הולך רגל נפצע בינוני מפגיעת אופניים חשמליים בירושלים

■ מאת משה רובין

הולך רגל כבן 30 נפצע באורח בינוני מפגיעת אופניים חשמליים ברחוב מלכי ישראל באזור כיכר השבת בירושלים. צוותי רפואה של איחוד הצלה העניקו לנפצע סיוע ראשו־ני, ולאחר מכן הוא פונה לבית החולים.

חובש שהגיע ראשון לזירה, סיפר: ״מדובר בהולך רגל שנפגע מאופניים חשמליים ובעקבות כך נפצע באורח בינוני. בסיוע חובשים נוספים הענקנו לו בזירה סיוע ראשוני״. חובש נוסף הוסיף: ״לאחר הסיוע הראשוני שהענקנו לו בזירה, הוא פונה בניידת טיפול נמרץ לבית החולים הדסה עין כרם כשהוא סובל מחבלות ופציעות ומצבו מוגדר בינוני״.

תורה

עטרה לראשם לבחון ׳פשוטו׳ מהו, קל וחומר בן בנו של קל וחומר ׳פשוטו של מקרא׳ מהו.

כאשר אנו מוצאים למשל את מחלוקת הראשונים בביאור הפסוק ״ורוח אלוקים מרחפת על פני המים״ – כאשר רש״י ועוד מפרשים שהוא כיסא הכבוד, ואילו ראשונים אחרים מפרשים שהוא רוח ברצון אלוקים. וכאשר נחלקו בכך קדמונים, אזי אלו ואלו דברי אלוקים חיים ויסודותם בהררי קודש (ואין זה יותר ״פשוטו״ מזה), אמנם במקרה כזה, הגישה לבחור את הפירוש האחרון כ׳פשוטו׳, היות והשכל החומרי מכיר בחוש ׳רוח׳ ממש ולא את כסא הכבוד – היא גישה קלוקלת, עם ניחוח כפרני, כביכול ה׳פשטות׳ היא זאת המתאימה לתפיסת השכל החומרי.

★

בשנת תשנ״א יצא רבינו הגדול מרן הגרא״מ שך זיע״א במכתב מחאה, אליו הצטרף רבינו עט״ר מרן הגרי״ש אלישיב זיע״א:

״הנה לא אוכל לעבור על זה, שלא להתריע בשער בת רבים, על מה שמרשים לעצמם מחברים בני זמננו, להדפיס ליקוט פירושים כפי הכרעת שכלם, כמו פירושים על החומש והש״ס, כמו רש״י, ומציינים למטה שזה לקחו מפירוש ראשון זה, וזה לקחו מפירוש ראשון אחר. ״הנה, בדורנו דור היתום, להכריע כפי קטנות דעתם בפירושי הראשונים דלא כרש״י, כפי שכל המחבר, וגם מכניסים שם מפירושי האחרונים כפי הכרעת שכל המחבר מה ללקט, וקובעים שזהו פשוטו של דבר, דלא כרש״י, וזהו המומלץ ללמד לתלמידים, והיא פרצה נוראה, אשר היתה צריכה להחריד לב כל שומע, כי אחריתה מי ישורנו״.

★

נקודה נוספת. פעמים רבות, השיטה הבעייתית בלימוד התורה״ק, לא באה כשיטה לימודית גרידא. ההיסטוריה היהודית מצולקת מתנועות שהשתמשו בשיטתם המסולפת בלימוד התורה, כדי לסלף גם את דרך התורה ואורח החיים. על משקל דברי חז״ל (סנהדרין סג, ב): ״ולא עבדו עבודת כוכבים, אלא להתיר להם עריות בפרהסיא״.

וכדברי רש״י על אתר: ״אמרו נפרוק כל עול תורה מעלינו, ואל יוכיחנו על העריות״. עוד בזמן המקדש, היו אלה הצדוקים והבייסותים שבאמתלה של ׳לימוד התורה כפשוטו׳ הציגו ״גישה מקילה״. הצדוקים אמרו: ״מסורת ביד פרושים שהן מצערין עצמם בעולם הזה״. (אבות דרבי נתן נוסחא ה פרק ה).

בתקופה הלא רחוקה, היו אלו המשכילים ש״השתמשו״ כביכול בתורה שבכתב, כדי לפרוק מעליהם מצוות חז״ל והדרך המסורה – ובסופו של דבר גם לפרוק את מצוות התורה בעצמה.

אין הכוונה לקבוע מסמרות ולהטיל דופי בכל מי שטעה בדרך לימוד התורה, שבהכרח יש עמו כוונות לפרוק עול תורה. הכוונה לבאר את החשד והזהירות הרבה הקיימים בתחום זה בקרב ציבור היראים ושומרי המסורה.

באשר לאותו ״בית מדרש הגר״א״, אזי הנחתום מעיד על עיסתו הקלוקלת, כאשר כמה מראשיהם – אשר חלקם פועלים כבוגרי ׳מכון מנדל׳ – מקדמים גם ״שיטה אחרת״ באורח החיים, לפרוק את הדרך המסורה ולבעוט בתורת גדולי הדורות זיע״א.

ועודנו חוששים מצעדיהם הבאים, רחמנא לצלן.

בימה פתוחה לקוראי הפלס

פשוטם של דברים

אויערבאך שליט״א ובד״צ העדה החרדית בירושלים, ועוד.

אף שלא לשם כך התכנסנו, מן הראוי שלא לשתוק על השימוש בעורמה בהסכמות הרבנים שניתנו ל׳רש״י כפשוטו׳, כאילו ניתנו גם ל׳פשוטו של מקרא׳. וכן על גניבת דעת של הלקוחות. ודי בהערה זו.

★

פירוש רש״י על התורה התקבל לאורך הדורות, כ׳הפירוש׳ בה״א הידיעה של התורה הקדושה. וכך ידעו ונהגו כל המלמדים והלומדים, וכן המחברים לאורך הדורות עד לזמננו.

לא לנו לדבר במעלת פירוש רש״י, ומכל מקום נעתיק מקצת מדברי רבותינו הראשונים והאחרונים בזה:

החיד״א בשם הגדולים (אות ש, לה) כותב כך: ״ושמעתי מפה קדוש רב מופלג שקבל מרבו, דרש״י התענה תרי״ג תעניות קודם שכתב פירוש התורה. והיה אומר רבינו תם נכדו, מה שפירש אדוני זקני הש״ס אף אני אעשה זאת. אבל פירוש המקרא לית בחילי כי לא אוכל עשוהו״.

גם הרמב״ן שכן חיבר חיבור על התורה, כתב בהקדמתו בהאי לישנא:

״ראשים למאור פני נרות המנורה הטהורה, פרושי רבינו שלמה עטרת צבי וצפירת תפארה, מוכתר בנימוסי במקרא במשנה ובגמרא, לו משפט הבכורה, בדבריו אהגה, באהבתם אשגה, ועממם יהיה לנו משא ומתן דרישה וחקירה, בפשטיו ומדרשיו וכל אגדה בצורה, אשר בפירושו זכורה״.

כמו כן ידוע המעשה עם מרן הגרי״ז מבריסק זיע״א, שגער במלמד שלימד בחדר את הפסוק של ״או ירה יירה״ דלא כפירוש רש״י, הגם שהמלמד לימד כהרשב״ם (!). (ראה עובדות והנהגות לבית בריסק חלק ג עמוד קל).

כל זאת בעוד מדובר בשיעור פרטי שהעביר מלמד לילדים, כאשר יכול האומר לומר כי לְפֶשֶׁט לילדים הקטנים בדרך הקלה שאני. קל וחומר כאשר מדובר בחיבור המשווק לכל כ׳פשוטו של מקרא׳.

★

במכתב שהוציא לאור הפולמוס בנושא – אחד מעורכי ההוצאה, הסביר שאחת ממטרות ההוצאה היא להציג פירוש אחר, היכן שפירוש רש״י הינו ״יחודי״ כלשונו.

הכותב נקט לדוגמא את פירוש רש״י ב״בראשית ברא״, שם נטו מפירוש רש״י, כאשר לדברי העורך – פירוש רש״י בפסוק הינו ״יחודי״ משאר הראשונים.

אלא שהמעצין במלבי״ם על אתר, יוכל להיווכח ששאלת הפשט בפסוק יסודה במחלוקת תנאים. כך שלמעשה, יש כאן יומרה להכריע בין התנאים (!), ולקבוע מהי פשטות הפשט.

תצלנה אוזניים משמוע.

במכתב הג״ל, מצוין העורך כי לפיכך אכן פעמים רבות דילגו מלפרש פסוקים בחיבורם, כאשר הם מציינים לעיין ברש״י. ובמילים אחרות: כאשר מבחינתם, פירוש רש״י היה ׳בסדר׳ לא כתבו את ביאורם, רק מתי שפירוש רש״י לא מצא חן בעיניהם – אז אמרו את דברם. גם על זאת תצלנה אוזניים משמוע.

★

כאשר באים להכריע את הפירוש לפי ׳פשוטו׳ – מהו ׳פשוטו׳ מבחינתם? כל ילד יהודי חונך על העקרונות הבסיסיים כי השכל החומרי רחוק שנות אור מחכמת התורה, ומה ש׳פשוט׳ בעינינו, הוא ׳אינו פשוט׳ ואף ״לא נכון״ לפי חכמת התורה. רק הראשונים כמלאכים, אשר נודרך שכלם בדעת תורה צרופה, הם המה שיכלו ליטול

■ הרב י. בום שליט״א

עולם התורה סוער, לאחר שמרנן גדולי התורה שליט״א מחו בתוקף כנגד חיבור נפרץ על התורה, אשר נטל לעצמו את השם ״פשוטו של מקרא״.

היראים ובתי הכנסיות הוציאו מביתם ומבית מדרשם את החיבור הג״ל לבל ידבק בהם מאומה מן הספר, וכלשונו של הגאון הגדול רבי אשר הכהן דויטש שליט״א שספר זה הינו ב״בל יראה ובל ימצא״.

וכל כך למה?

רבותינו שליט״א הצביעו בדבריהם, על שתי נקודות חמורות באותו החיבור.

ראשית, השתתפותו של אחד מראשי החבורה ׳בית מדרש הגר״א׳ הנודעת לשמצה, בחיבור. אשר על אותה חבורה וקלקלתה אין צורך להרחיב, כאשר הדברים ידועים ומפורסמים.

לגבי אותה חבורה הרסנית – תהילה לק־ל, קיים קונצנזוס רחב גם בקרב חוגים נוספים, וכבר התפרסמו דבריהם של כמה ראשי ישיבות שליט״א.

על אותה חבורה אמר הגאון הגדול רבי ברוך שמואל הכהן דויטש שליט״א: ״כולם יודעים מי היא החבורה הזאת ואינני רוצה להזכיר כאן, וחבורה זו עושים ממש ליצנות מהתורה״.

★

שנית מחו גדולי התורה שליט״א על עצם החיבור הבעייתי מאוד, יהיה מחברו מי שיהיה וכוונתו אשר תהיה. ועל כך יבואו דברינו הבאים בעזרת השם.

הדברים מכוונים לגופו של עניין, ואין לנו עסק מי הוא האחראי לדבר. וממילא, אין זה משנה כלל מי ׳אשם׳ בכך, ובאיזו צורה רצה פלוני להגיש את החיבור לכתחילה. והאם נעשה הדבר מנימוק מהותי או מסחרי וכו׳. לא לנו המשפט.

אדרבה, באם ירצו, יוכלו הקוראים לדון את כלל הנוגעים בדבר לכף זכות – שהוטעו או טעו, וכאילו הדבר נעשה בשגגה, באונס, כלאחר יד, במתעסק, במתכוון לאכול שומן והביט למקום אחר והלכה ידו וכו׳, באינו מתכוון וכו׳ וכו׳.

השורות הבאות עוסקות בעצמו של החיבור, אשר מתיימר לקבוע ׳פשוטו של מקרא׳ מהו, ואשר נוטה בשגרתיות מפירוש רש״י, ומכריע בין הראשונים כמלאכים.

בעולה שאין כמותה הם מציגים את הפשט שבחרו כ׳פשוטו׳, ולמימרא שכביכול פירושי רש״י והפשטים האחרים אינם ׳פשוטו׳ אלא דרוש בעלמא.

לא נוכל להכביר בדוגמאות, משום שנקיטה בדוגמאות רק תעמעם את השערווייה – כביכול יש בעיה נקודתית פה ושם. ולא היא, החיבור רובו ככולו הינו נגד רש״י.

המעצין מתרשם שהחיבור מחפש תמיד ובאופן שיטתי את הפירוש הכי פחות ׳שמימי׳, הכי ארצי וחומרי.

כאמור, לא נעסוק בירידה לדוגמאות שמקקה את עצם הרוח הנושבת מכל החיבור, אשר בא להפוך את ׳פשוטו׳ של התורה הקדושה למה שקרui ״הפשוט והמוכר״. רחמנא לצלן.

★

בראשית דברינו יש לחדד את אשר הדגישו רבותינו שליט״א, כי המחאה מכוונת כנגד החיבור ׳פשוטו של מקרא׳ בלבד, ולא כנגד החיבור שמצורף עמו רש״י כפשוטו׳. החיבור רש״י כפשוטו׳ הינו חיבור שזכה להסכמותיהם של הגאון הגדול רבי עזריאל